სახელმწიფო ფინანსური მხარდაჭერა და მარკეტინგის მეთოდების გამოყენების ეფექტურობა, აგროსექტორის განვითარებაში

ირაკლი კინწურაშვილი
აწსუ-ს ასოცირებული პროფესორი

შურა უკლება
აწსუ-სმოწვეული სპეციალისტი

GOVERNMENT FINANCIAL SUPPORT AND THE EFFECTIVENESS OF MARKETING METHODS IN THE DEVELOPMENT OF THE AGRO SECTOR

Irakli Kintsurashvili
Associated Professor
of AkakiTsereteli State University
Shura Ukleba
Invited specialist
of the Akaki Tsereteli State University

SUMMARY

In this work the special attention is paid to the recent critical conditions of national agriculture in Georgia.

The purpose of this survey is to research the troubles connected to the business production and to find the ways to solve them. It also emphasizes the fact that its necessary for the country s national agricultural regeneration and development to pay proper attention to the businessmen involved in industry and pass the politics to support agricultural development.

In this work some recommendations and statements are worked up and instructions are given. If we foresee all of them, it would give us a chance to overcome this crisis and improve national agricultural conditions of Georgia.

Key words: Agrobusiness, agrosphere, financing, interest-free loan, marketing research, farming, national economy.

* * * *

საქართველოს ეკონომიკის აღორძინება-განვითარების ხელშეწყობისათვის მნიშვნელოვანია ყურადღება მიექცეს აგრო-ბიზნესის განვითარებას, რადგან მას შეუძლია გადამწყვეტი როლი შეასრულოს ქვეყნის ეკონომიკის აღორძინების საქმეში. ამისათვის აუცილებელია ხელისუფლებამ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციოს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვითარებას და ამ სფეროში დაკავებულ მეწარმე ბიზნესმენებს შეუქმნას სასათბურე პირობები სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების საქმეში. საჭიროა მთავრობამ გაატაროს მთელი რიგი სტიმულირებადი ღონისძიებები, გასცეს გრანტები და უპროცენტო გრძელვადიანი სესხები სოფლის მეურნეობის აღორძინება-განვითარებისათვის.

ამგვარი ქმედებებით, სოფლის მეურნეობის შეთანაწყობილი დარგების განვითარებაზე ხელშეწყობითა და სტიმულირების მექანიზმების ეფექტური გამოყენებით, ასევე გრძელვადიანი დაკრედიტებისა და ინვესტირების უზრუნველყოფით და საერთოდ სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების ეფექტურად გადაწყვეტით, მიზანმიმართული ქმედებების განხორციელებით, შესაძლებლობა გვეძლევა მიღწეული იქნეს წარმატებები აგრარული სექტორის განვითარებაში.

აგროსექტორის განვითარების თვალსაზრისით აუცილებელია გატარებული იქნეს შემდეგი ღონისძიებები:

– მცირე და საშუალო ბიზნესის ფინანსური სტიმულირება აგრობიზნესის შესაბამის დარგებში;

– აგრარული სასურსათო პროდუქტების საექსპორტო პოტენციალის გადიდება და საექსპორტო საქონლის წარმოების გადიდების ორგანიზაცია;

– პროტექციონისტული პოლიტიკის განხორციელება ქვეყანაში შიდა სასოფლო-სამეურნეო ბაზრის განვითარებისა და დაცვის მიზნით;

– მიწის სავარგულებისა და სხვა ბუნებრივი რესურსების ეფექტურად გამოყენება მაქსიმალური ათვისების პოზიციებიდან;

– ეროვნულ ბაზარსა და იმპორტზე ორიენტირებული სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოება და მისი ქვეყნის შიგა და მსოფლიო ბაზარზე გატანა;

– თანამედროვე ტექნოლოგიების ათვისება და ისეთი ბიო-პროდუქციის წარმოება რომელთა უსაზღვრო მოთხოვნაცაა მსოფლიო ბაზრებზე;

– საკონსერვო და გადამამუშავებელი მრეწველობის საწარმოთა ძირითადი მაპროფილებელი პროდუქციის განსაზღვრა და განვითარება, რათა მოხდეს ადგილობრივი რესურსების სრული ათვისება და გადამუშავება.

Qქვეყანაში არსებული ეკონომიკური მდგომარეობა აგროსექტორში დასაქმებული მეწარმე ბიზნესმენებისაგან მოითხოვს დანერგონ თანამედროვე მოწინავე ტექნოლოგიები, შეისწავლონ და გამოიყენონ მარკეტინგის უახლესი მეთოდები და პრინციპები, ზოგადად, წარმოებული აგრო-პროდუქტის

სასაქონლო პოლიტიკა უნდა ეყრდნობოდეს შემდეგ ძირითად მოთხოვნებს: მოსახლეობის და საერთოდ მომხმარებელთა სხვადასხვა ჯგუფების მიერ მოხმარების, მოთხოვნისა და მოთხოვნილების, მათი ცვლილების ხასიათისა და თავისებურებების შესწავლას. ამასთანავე გათვალისწინებული უნდა იყოს მომხმარებელთა სურვილი, რომ ბაზარზე იხილოს სამამულო წარმოების პროდუქტი და ამ პროდუქტს ჰქონდეს უმაღლესი ხარისხი და გამოირჩეოდეს მიმზიდველობითა და სანდოობით. Aმისი მიღწევა კი შეიძლება სწორი მარკეტინგული პოლიტიკის გატარებითა და კვლევების საფუძველზე.

სწორედ მარკეტინგული კვლევების საფუძველზე შეიძლება აღნიშნული პრობლემას გადაწყვეტა და მომხმარებელთა რაც შეიძლება ფართო სპექტრის მოთხოვნილებების შესაბამისი, მაღალხარისხოვანი აგრო-პროდუქტით მომარაგება და დაკმაყოფილება.

ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებისათვის ასევე სტრატეგიული მნიშვნელობა ენიჭება მსუბუქი და კვების მრეწველობის, აგრო-სექტორთან შეთანაწყობილი დარგების განვითარებას. ეს დარგები უნდა უზრუნველყოფდნენ მაღალხარისხოვანი პროდუქციით მოსახლეობის მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას და მათი კეთილდღეობის ამაღლებას. ამასთან დიდია ამ დარგების როლი ადგილობრივი წარმოების ფართო მოხმარების საქონლითა და კვების პროდუქტებით ქვეყნის შიგა ბაზრის უზრუნველყოფის და აქედამ გამომდინარე, ბიუჯეტის შემოსავლებით ზრდის საქმეში.

საქართველო ტრადიციულად აგრარული ქვეყანაა, სადაც მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი დასაქმებულია სოფლის მეურნეობაში, ისევე, როგორც მსოფლიო მოსახლეობის ნახევარზე მეტი, სწორედ სოფლის მეურნეობაშია დასაქმებული.

იმისათვის, რომ აღორძინდეს და მაღალ დონეზე განვითარდეს აგრარული სექტორი ყურადღება უნდა მივაქციოთ მანქანათმშენებელი და ტრაქტორმშენებელი მრეწველობის განვითარებასა, რის გარეშეც შეუძლებელი იქნება ქვეყნის საერთო ეკონომიკური პროგრესის, აგრარული მეურნეობის მეცნიერულ-ტექნიკური და შრომითი პოტენციალის ეფექტიანი გამოყენება. პირველ რიგში უნდა განვითარდეს ისეთი ქვედარგები, რომლებიც სათანადო ტექნიკით მოამარაგებს ქვეყნის ეროვნულ მეურნეობათა დარგებს – სოფლის მეურნეობას, კვების მრეწველობას, საოჯახო და კერძო მეურნეობებსა და სხვას.

აგრარულ სექტორს განსაკუთრებული ყურადღება იმის გამოც ენიჭება, რომ აქ იწარმოება ადამიანისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობის პროდუქცია, რომელიც ერთი მხრივ, აუცილებელია ადამიანის სიცოცხლისათვის, ხოლო მეორეს მხრივ, სამუშაო ძალის კვლავწარმოებისათვის. სოფლის მეურნეობა აგრეთვე აწარმოებს ნედლეულს მრავალი დარგისათვის, კერძოდ გადამმუშავებელი მრეწველობისათვის. ამდენად, მისი განვითარება მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს ქვეყნის საერთო ეკონომიკურ განვითარებას.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის და საერთოდ აგროსექტორის განვითარებისათვის საკმარისი რესურსები აქვს მაგრამ ვერ იყენებს. ამჟამად სოფლად სამეურნეო პოტენციალის უდიდესი ნაწილი გამოუყენებელია. ამის მიზეზია სახნავ-სათესი ტექნიკის უქონლობა; შრომითი რესურსების დაბალი დონე; საწვავ-საცხები მასალების კატასტროფულად მაღალი ფასი; მიწის რესურსები გამოფიტულია და საჭიროებს განოყიერებას; შხამ–ქიმიკატები ჯერ უხარისხოა და მერე ძალიან ძვირია. Yყოველივე ზემოთთქმული და სხვა მიზეზები განაპირობებენ აგრო სექტორის განუვითარებლობასა და წარმოებული პროდუქციის სიმცირეს, რაც თავისთავად გამოხატულებას პოულობს მის არაკონკურენტუნარიანობაში.

სოფლის მეურნეობაში იწარმოება სასოფლო-სამეურნეო ნედლეული, ხოლო ამ ნედლეულისგან ძირითადი სამომხმარებლო პროდუქცია: პური და პურ-პროდუქტები, რძის ნაწარმი, ხორცი, კვერცხი და სხვა. გადამამუშავებელი საწარმოების მეშვეობით საქონელი სამომხმარებლო ბაზარზე გადის. ამდენად, მოგების გარკვეული ნაწილი სოფლის მეურნეობიდან გადამამუშავებელ წარმოებაში გადაინაცვლებს, ამიტომ ეს დარგებიც უნდა დაფინანსდეს.

სოფლის მეურნეობის წარმოების მკვეთრად გამოხატული სეზონური ხასიათი და დროის ხანგრძლივობაზე დამოკიდებული საწარმოო ციკლი გავლენას ახდენს გლეხურ მეურნეობათა დაფინანსების პროცესზე. როგორც ვიცით, საქართველოში მოქმედი ბანკები დღეისათვის თავს იკავებენ სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის გრძელვადიანი დაფინანსებისაგან. სწორედ ამიტომ ამ დარგის დაფინანსება სახელმწიფოს ერთ-ერთ პრიორიტეტად და მთავარ მიზნად უნდა იქცეს.

ამგვარად, საქართველოს ეკონომიკის აღორძინებისა და შემდგომი განვითარების მიზნით, აუცილებელია სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამამუშავებელი საწარმოების აღდგენა და განვითარება, რადგან პრაქტიკა ადასტურებს, რომ გაცილებით მომგებიანია პურ-პროდუქტების, ღვინის ნაწარმის, ყველის, ძეხვეულისა და ა.შ. პროდუქტებით ვაჭრობა, ვიდრე მათი ნედლეულის სახით გაყიდვა.

მეცხოველეობის დარგის განვითარების ხელის შემშლელი ფაქტორებიდან უნდა აღინიშნოს, რომ არ ხდება მეცხოველეობის სფეროში საქმიანობის დაზღვევა, რის გამოც საერთაშორისო ორგანიზაციები, ადგილობრივი კომერციული ბანკები, კერძო ინვესტორები თავს არიდებენ ამ დარგის დაფინანსებას.

სადაზღვევო სფეროს სუსტ მხარედ ასევე აუცილებლად გამოსაყოფია, სოფლის მეურნეობის მოსავლის დაზღვევისაგან თავის შეკავება, რაც ასევე ცუდად აისახება ფერმერთა და სხვა კერძო გლეხური მეურნეობის განუვითარებლობაზე, აი წელსაც, 2023 წლის ზაფხული და შემოდგომაც, კახეთის მხარისათვის კატასტროფული შედეგებით გამოირჩევა. რამდენიმეჯერ დაისეტყვა ვენახები, ყვარლის რაიონი, საგარეჯოს რაიონი, გურჯაანის რაიონი, თითქმის სრულად განადგურდა, ასეთი ზარალი არ გვახსოვს ბოლო 30 წლის მანძილზე, რომ სეტყვას ასე გაენადგურებინოს მოსავალი, და რა მივიღეთ შედეგად? – გულგატეხილი, იმედგაცრუებული ფერმერული მეურნეობა, გლეხი ხალხი, რომელთა მუხლჩაუხრელი შრომა, სეტყვამ გაანადგურა. რას იზამენ ეს მეურნეობები და გლეხობა სამომავლოდ ძნელი სათქმელია.

ამგვარად აგრარული სექტორის განვითარების ხელშეწყობისათვის საჭიროა გატარდეს შემდეგი ღონისძიებები:

- აგრარული ბიზნესის წახალისება საგადასახადო პოლიტიკით, სადაზღვევო ეფექტური სისტემით და სხვა;
- ორგანიზაციული და ფინანსური მხარდაჭერა (მეწარმეთა უზრუნველყოფა შესაბამისი ინფორმაციით, სპეციალისტების მომზადება, სუბსიდიები და სხვა);
- ინფრასტრუქტურის შექმნა (მისასვლელი გზები, ხიდები, სარწყავი არხების რემონტი და მშენებლობა, მშენებლობა, ელ-ენერგიის მიწოდება);
- სახელმწიფოს მიერ ანტიმონოპოლიური პოლიტიკის გატარება შიგა ბაზრის დაცვის მიზნით;
- უპროცენტო გრძელვადიანი სესხების გაცემა გრძელვადიანი პერიოდით და სხვა ხელისშემწყობი ღონისძიებების გატარება.

ყოველივე ზემოთთქმულიდან გამომდინარე, იმ დასკვნის გამოტანა შეიძლება, რომ სოფლის მეურნეობა განვითარების თვალსაზრისით საქართველოში, ერთ-ერთი პრიორიტეტული დარგია და მისი განვითარება დღეისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობის მატარებელია.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ი. კინწურაშვილი „მარკეტინგი“ ქუთაისი გამომცემლობა ხანძთა 2012წ.
2. ი. კინწურაშვილიმარკეტინგი - საერთაშორისომარკეტინგისპრინციპები. ქსუ - სგამომცემლობა 2007
3. ი. კინწურაშვილიმარკეტინგი - „თეორიადაპრაქტიკა» ქსუ- სგამომცემლობა 1997წ.
4. ფ. კოტლერი, გარი ამსტრონგი. „მარკეტინგის საფუძვლები“ თბ. 2013წ. მე - 14 გამოცემა.
5.თ.ზურაბიშვილი. თვისებრივიმეთოდებისოციალურკვლევაში, სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრი, 2006 წ. http://old.ucss.ge/publication/012%20Tvisebrivi%20 Metodebi%20Socialur%20Kvlevebshi.pdf
6. ფ. კოტლერი ; ამსტრონგი. „მარკეტინგი“ 2008წ.
7. გ. შუბლაძე . „მარკეტინგის საფუძვლები“ თბილისი, გამომცემლობა „უნივერსალი“. 2009წ.
8. ნ. თოდუა. „მარკეტინგი“ თბილისი 2009.
9. ა. სოხაძე „მარკეტინგი“ ქუთაისი 2011წ.